

DE ONGELOVIGE GELOVIGE THOMAS

Als iemand iets niet wil geloven krijgt hij of zij snel het etiket op geplakt van 'ongelovige Thomas'. Deze bijnaam heeft de apostel te danken aan de evangelist Johannes. Terwijl de drie andere evangelisten hem slechts noemen als één van de twaalf leerlingen van Jezus, wordt Thomas bij Johannes drie keer genoemd. De eerste keer is na de dood van Lazarus. Als Jezus hoort dat Lazarus is gestorven wil hij naar Lazarus gaan en hem uit de dood opwekken, 'opdat zijn leerlingen tot geloof konden komen'. Toen zei Thomas: 'Laten ook wij maar gaan om met hem te sterven' (Joh. 11: 16).

De tweede keer is bij het Laatste Avondmaal. Jezus vertelt aan zijn leerlingen dat hij binnenkort weggaat waar zij hem niet kunnen volgen. 'Jullie kennen de weg naar waar ik heen ga'. Thomas zei: 'Wij weten niet eens waar u naar toegaat, Heer, hoe zouden we dan de weg daarheen kunnen weten?' Jezus zei: 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door mij' (Joh. 14: 3-6).

De derde keer is wanneer Thomas niet gelooft dat Jezus na zijn dood is verschenen. Hieraan ontleent hij zijn bijnaam. Op de avond nadat Jezus aan Maria uit Magdala was verschenen, waren de leerlingen bij elkaar; ze hadden zich opgesloten, omdat ze bang waren voor de Joden. Jezus kwam in hun midden staan en zei: 'Ik wens jullie vrede'. Na deze woorden toonde hij hun zijn handen en zijn zijde. Thomas was die avond afwezig. Toen de andere leerlingen hem vertelden dat ze de Heer hadden gezien, zei Thomas: 'Alleen als ik de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met mijn vingers kan voelen, en als ik mijn hand in zijn zijde kan leggen, zal ik het geloven. Een week later waren de leerlingen weer bij elkaar en Thomas was er nu ook bij. Terwijl de deuren gesloten waren, kwam Jezus in hun midden staan. 'Ik wens jullie vrede!' zei hij, en daarna richtte hij zich tot Thomas: 'Leg je vingers hier en kijk naar mijn handen, en leg je hand in mijn zijde. Wees niet langer ongelovig, maar geloof'. Thomas antwoordde: 'Mijn Heer en mijn God'. Jezus zei tegen hem: 'Omdat je me gezien hebt, geloof je. Gelukkig zijn zij die niet zien en toch geloven' (Joh. 20: 19-29).

Was Thomas nu ongelovig in de zin van dat hij twijfelde aan de verschijning van Jezus of niet? Bij Matteüs verscheen Jezus na zijn dood aan *alle elf* leerlingen (behalve Judas Iskariot). Bij Lucas gingen de drie vrouwen, die het lege graf vonden en daar van twee 'mannen in stralende gewaden' te horen kregen dat Jezus uit de dood was opgewekt, 'aan *de elf* en alle anderen vertellen wat er was gebeurd'. Ook de twee Emmaüsgangers die Jezus onderweg herkenden aan het breken van het brood 'gingen meteen terug naar Jeruzalem om dat aan de '*de elf* en de anderen' te vertellen. Volgens deze twee evangelisten was Thomas, als één van de elf, direct op de hoogte dat Jezus verrezen en verschenen was.

Waarom zou Thomas zijn collega's meteen geloven? Toen Jezus in de Hof van Olijven werd gearresteerd, renden ze uit angst allemaal weg (ook de 'door Jezus geliefde leerling'): 'Toen lieten allen hem in de steek en vluchtten weg' (Marcus, 14:50). En ook nu hadden ze zich uit angst opgesloten omdat 'ze bang waren voor de Joden'. Waarom zou Jezus hen vrede komen wensen? Was dat wel dezelfde Jezus geweest die ze eerder in de steek hadden gelaten?

Wie van ons heeft nooit geloofstwifels gehad? Jezus heeft Thomas zijn 'ongelovigheid' niet kwalijk genomen. Toen Jezus verscheen had Thomas geen behoefte hem aan te raken. Ineens veranderde hij

van ongelovige Thomas in gelovige Thomas. 'Mijn Heer en mijn God'. Niemand in de Bijbel heeft korter ons geloof geformuleerd.

In onze tijd waarin de sociale media bol staan van onwaarheden en nepnieuws is het wel eens goed om een ongelovige Thomas zijn.

(Foto: Rembrandt: De ongelovige Thomas (1634, detail)
SV

In 'Rondom Johannes', jgr. 6, nr. 2 (Pasen 2020)